ZBIÓR

UKŁADÓW ZBIOROWYCH PRACY

ROK II Warszawa, dnia 19 września 1938 r. Nr 47

TREŚĆ:

155.

ZARZĄDZENIE
KOMISARZA DEMOBILIZACYJNEGO

dla obszaru województwa pomorskiego i powiatu działdowskiego

z dnia 31 sierpnia 1938 r.

o nadaniu mocy obowiązującej orzeczeniu Komisji Pojednawczo-Rozjemczej w Toruniu z dnia 24 maja 1938 r., ustalającemu warunki pracy i płacy w zakładach miejskich na obszarze miasta Świecia.

Na podstawie § 23 rozporządzenia z dnia 3 września 1919 r. o przyjmowaniu i wydalaniu robotników podczas okresu demobilizacji gospodarczej (Dz. Ust. Rzeszy Niem. str. 1500) zarządzam co następuje:

§ 1.

Orzeczeniu Komisji Pojednawczo-Rozjemczej w Toruniu z dnia 24 maja 1938 r., ustalającemu warunki pracy i płacy w zakładach miejskich na obszarze miasta Świecia, nadaję moc obowiązującą, poczynając od dnia 30 maja 1938 r.

Tekst orzeczenia podany jest w załączeniu do zarządzenia niniejszego.

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Zbiorze Układów Zbiorowych Pracy.

(—) *inż. H. Zagrodzki*
Komisarz Demobilizacyjny

1 zał.

Zał. do zarz. Kom. Demobil. z dn. 31.VIII. 1938 r.

ORZECZENIE.

Komisja Pojednawczo-Rozjemcza w Toruniu ustanowiona rozporządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 24 czerwca 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 331), działając na podstawie dekretu z dnia 23 grudnia 1918 r. o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych oraz o rozjemstwie w zatargach pracy (Dz. Ust. Rzeszy Niem. str. 1456), w celu załatwienia zatargu w zakładach miejskich w Świeciu na posiedzeniu w dniu 24 maja 1938 r. w lokalu Inspekcji Pracy w Toruniu, ul. Kochanowskiego Nr 1, w składzie ustalonym zgodnie z § 15 wyżej wspomnianego dekretu z 23 grudnia 1918 r.:

Przewodniczący:
inż. Zygmunt Humięcki,

Ławnicy ze strony pracodawców:

1. *Jan Karolczak* z Torunia, ul. Mostowa Nr 6 i
2. *Wiktor Jacobs* z Lubicza, pow. toruński,

Ławnik niestały ze strony pracodawców:

1. *Artur Szulc* z Torunia, ul. Klonowicza Nr 40,

Ławnicy stali ze strony pracowników:

1. *Brunon Kirschnowski* z Grudziądza, ul. Bracka Nr 1 i
2. *Ignacy Baranowski* z Torunia, ul. Legionów Nr 29,

Ławnik niestały ze strony pracowników:

1. *Antoni Rybicki* ze Świecia, ul. Południowa Nr 4,

w obecności następujących uczestników zatargu:

1. Zarządu Miejskiego w Świeciu w osobie *Walentego Kierzkowskiego* ze Świecia, ul. Batorego Nr 4 — jako pracodawcy oraz

2. Zjednoczenia Zawodowego Polskiego, Sekretariat Związku Robotniczo-Rzemieślniczego w Grudziądzu, w osobie p. *Franciszka Rochowiaka, sekr.*, z Grudziądza, ul. Pańska Nr 2— ze strony pracowników,

po zbadaniu całokształtu sprawy, przeprowadzeniu postępowania dowodowego, wysłuchaniu głosów stron, ustaleniu

punktów spornych oraz po stwierdzeniu, że nie można doprowadzić stron prowadzących spór do ugody, na podstawie §§ 25 i 27 przytoczonego już dekretu z 23 grudnia 1918 r.

orzeka:

§ 1.

W zakładach miejskich w Świeciu: wodociągach, elektrowni, kanalizacji, czyszczeniu miasta i rzeźni ustala się następujące stawki płac godzinowych:

Rzemieślnik do 3 lat praktyki	64 gr
„ po 3 do 6 lat praktyki	74 „
„ ponad 6 lat praktyki	84 „
Przyuczony maszynista	63 „
Robotnik przyuczony	60 „
„ kanalizacyjny	57 „
„ ponad 20 lat	54 „
Sezonowi robotnicy	40 „

§ 2.

Świadczenia dodatkowe w naturze, jakie dotychczas otrzymywali robotnicy, pozostają nadal w mocy.

§ 3.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje od dnia 30 maja 1938 r. do 31 marca 1939 r. z tym, że o ile nie będzie wymówione na miesiąc przed terminem wyekspirowania, obowiązywać będzie na rok następny itd.

§ 4.

Stawki płac dotychczas pobierane przez poszczególnych robotników, a korzystniejsze niż przewiduje orzeczenie niniejsze, pozostają nadal w mocy.

Stronom pozostawia się termin do dnia 1 czerwca 1938 r. do oświadczenia się, czy orzeczenie rozjemcze przyjmują, oraz termin do dnia 8 czerwca 1938 r. do złożenia wniosku celem na-

dania temu orzeczeniu mocy obowiązującej przez Komisarza Demobilizacyjnego.

Toruń, dnia 24 maja 1938 r.

Przewodniczący:

(—) *inż. Z. Humięcki*

Ławnicy ze strony pracodawców:

(—) *Jan Karolczak*
(—) *inż. Wiktor Jakobs*
(—) *Artur Szulc*

Ławnicy ze strony pracowników:

(—) *Brunon Kirschnowski*
(—) *Ignacy Baranowski*
(—) *Antoni Rybicki*

156.

ZARZĄDZENIE KOMISARZA DEMOBILIZACYJNEGO

dla obszaru województwa pomorskiego i powiatu działdowskiego

z dnia 31 sierpnia 1938 r.

o nadaniu mocy obowiązującej orzeczeniu Komisji Pojednawczo-Rozjemczej w Toruniu z dnia 30 lipca 1938 r., ustalającemu warunki pracy i płacy w przemyśle ceramicznym na obszarze województwa pomorskiego, z wyłączeniem miasta Gdyni oraz powiatów: kartuskiego, morskiego, włocławskiego, nieszawskiego, lipnowskiego i rypińskiego.

Na podstawie § 23 rozporządzenia z dnia 3 września 1919 r. o przyjmowaniu i wydalaniu robotników podczas okresu demobilizacji gospodarczej (Dz. Ust. Rzeszy Niem. str. 1500) zarządzam co następuje:

§ 1.

Orzeczeniu Komisji Pojednawczo - Rozjemczej w Toruniu z dnia 30 lipca 1938 r., ustalającemu warunki pracy i płacy w przemyśle ceramicznym na obszarze województwa pomor-

skiego, z wyłączeniem miasta Gdyni oraz powiatów: kartuskiego, morskiego, włocławskiego, nieszawskiego, lipnowskiego i rypińskiego, nadaję moc obowiązującą, poczynając od dnia 1 sierpnia 1938 r.

Tekst orzeczenia podany jest w załączeniu do zarządzenia niniejszego.

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Zbiorze Układów Zbiorowych Pracy.

(—) *inż. H. Zagrodzki*
Komisarz Demobilizacyjny

1 zał.

Zał. do zarz. Kom. Demobil. z dn. 31.VIII. 1938 r.

ORZECZENIE.

Komisja Pojednawczo-Rozjemcza w Toruniu ustanowiona rozporządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 24 czerwca 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 331), działając na podstawie dekretu z dnia 23 grudnia 1918 r. o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych oraz o rozjemstwie w zatargach pracy (Dz. Ust. Rzeszy Niem. str. 1456) w celu załatwienia zatargu w przemyśle ceramicznym na terenie województwa pomorskiego, z wyłączeniem m. Gdyni oraz powiatów: kartuskiego, morskiego, włocławskiego, nieszawskiego, lipnowskiego i rypińskiego, na posiedzeniach w dniach 23 i 29 lipca 1938 r. w lokalu Inspekcji Pracy w Toruniu, ul. Kochanowskiego Nr 1, w składzie ustalonym zgodnie z § 15 wyżej wymienionego dekretu z dnia 23 grudnia 1918 r.:

Przewodniczący:

inż. Zygmunt Humięcki,

Ławnicy stali ze strony pracodawców:

Artur Szulc i *Bolesław Szczechowski,*

Ławnik niestały ze strony pracodawców:

inż. Wiktor Jakobs,

Ławnicy stali ze strony pracowników:

Antoni Szprywa i *Karol Dondalski*,

Ławnik niestały ze strony pracowników:

Marian Musiał,

w obecności następujących uczestników zatargu:

ze strony pracodawców:

1. Związek Pracodawców województwa pomorskiego w Bydgoszczy, ul. Nowy Rynek Nr 10, w osobie p. *Zygmunta Jagielskiego*,

2. Związek Cegielń w obwodzie dolnej Wisły, w Chełmnie, cegielnia „Saturn", zastąpiony przez wyżej wymienionego p. *Zygmunta Jagielskiego*,

3. Związek Fabrykantów w Bydgoszczy, ul. Nowy Rynek Nr 10, w osobie p. *Zdzisława Poklękowskiego* i

4. Przedstawiciele poszczególnych cegielń, zainteresowanych w zatargu, których spis znajduje się w aktach Komisji Pojednawczo-Rozjemczej w Toruniu,

ze strony pracowników:

5. Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce — Sekretariat Okręgowy w Bydgoszczy, ul. Dolina Nr 3, w osobach: pp. *Tadeusza Matuszewskiego, Bronisława Dybowskiego, Wiktora Jagielskiego i Stanisława Brążkowskiego*,

6. Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe — Okrąg Pomorsko-Nadnotecki w Bydgoszczy, ul. Dworcowa Nr 5, w osobie p. *Franciszka Nowakowskiego*,

7. Związek Metalowców, Hutników i Robotników Fabrycznych Z. Z. P. — Sekretariat Okręgowy w Bydgoszczy, ul. Warmińskiego Nr 17, w osobie p. *Jana Faustyniaka* oraz

8. Związek Robotników i Rzemieślników Zjednoczenia Zawodowego Polskiego — Sekretariaty:

a) w Bydgoszczy, ul. Warmińskiego Nr 17, w osobie p. *Macieja Roszaka*,

b) w Toruniu, ul. Legionów Nr 29, w osobie p. *Stefana Malchrowicza*,

c) w Grudziądzu, ul. Pańska Nr 2, w osobie p. *Franciszka Rochowiaka*,

d) w Inowrocławiu, ul. św. Ducha Nr 38, w osobie p. *Stanisława Ziarnieckiego*,

po zbadaniu całokształtu sprawy, przeprowadzeniu postępowania dowodowego, wysłuchaniu głosów stron, ustaleniu punktów spornych oraz po stwierdzeniu, że nie można doprowadzić stron prowadzących spór do ugody, na podstawie §§ 25 i 27 wyżej wspomnianego dekretu z dnia 23 grudnia 1918 r.

orzeka:

§ 1.

W przemyśle ceramicznym na terenie województwa pomorskiego, z wyłączeniem m. Gdyni oraz powiatów: kartuskiego, morskiego, włocławskiego, nieszawskiego, lipnowskiego i rypińskiego, ustala się następującą taryfę płac minimalnych za godzinę:

W miejscowościach:	Kategorie pracowników:			
	rzemieślnik	palacz przy lokomobili i przy kotłach parow.	mężczyźni od 18 lat wzwyż	kobiety
I. Bydgoszcz w okręgu 10 km, Fordon, powiat grudziądzki z wyłączeniem Owczarek i Świerkocina, m. Grudziądz z wyłączeniem cegielni Gramberga z M. Tarpna, m. Toruń wraz z Rudakiem	70	55	45	26
II. Grębocin, Lubicz, pow. tczewski z wyłączeniem cegielni inż. Zdanowicza k. Gniewa, m. Inowrocław, pow. inowrocławski bez Gniewkowa, pow. brodnicki, Chełmża, cegielnia Gramberga	65	50	41	24
III. Powiaty: starogardzki, chełmiński, chojnicki, świecki, lubawski bez Jakubkowa, Gniewkowo(Michałowo), Owczarki, Świerkocin, Solec Kujawski	60	46	37	22
IV. Koronowo, Gniew oraz pozostałe miejscowości i powiaty nie wymienione powyżej	55	42	32	20

Uwaga: Wyższe stawki godzinowe, niż powyżej ustalone, a stosowane dotychczas w poszczególnych cegielniach, pozostają w mocy.

§ 2.

Jednostkowe stawki akordowe powinny być tak skalkulowane, aby robotnik w akordzie zarobił minimum o 15% więcej, niż wynoszą powyższe stawki godzinowe. W tych cegielniach, w których akord wynosi więcej, niż 15% ponad ustalone niniejszym orzeczeniem stawki godzinowe, dotychczasowe stawki akordowe pozostają w mocy.

§ 3.

Wypłaty zarobków winny odbywać się zgodnie z obowiązującymi przepisami. Odnosi się to również do udzielania urlopów, czasu pracy, przyjmowania i zwalniania z pracy itp.

§ 4.

Orzeczenie niniejsze zastępuje z mocy samego prawa wszelkie postanowienia umów zbiorowych, bądź już zawartych, bądź mających być zawartych w przyszłości, których postanowienia byłyby mniej korzystne, niż postanowienia niniejszego orzeczenia.

Warunki umów indywidualnych o płacę mniej korzystne dla pracowników, niż przewiduje orzeczenie, są nieważne i ulegają zastąpieniu z mocy samego prawa przez odpowiednie postanowienia orzeczenia niniejszego, natomiast warunki korzystniejsze stosowane do dnia 29 lipca 1938 r. pozostają w mocy.

§ 5.

W okresie bezumownym od dnia 1 lutego do dnia 31 lipca 1938 r. obowiązują warunki pracy i płacy ustalone orzeczeniem Komisji Pojednawczo-Rozjemczej w Toruniu z dnia 10 kwietnia 1937 r.

§ 6.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje od dnia 1 sierpnia 1938 r. do dnia 31 marca 1939 r. O ile orzeczenie niniejsze nie zostanie wymówione przez jedną ze stron do dnia 31 grudnia 1938 r., automatycznie przedłuża się na rok następny itd. analogicznie.

§ 7.

Stronom pozostawia się termin do dnia 7 sierpnia 1938 r. do oświadczenia się, czy orzeczenie rozjemcze przyjmują.

Toruń, dnia 30 lipca 1938 r.

Przewodniczący:

(—) *inż. Z. Humięcki*

Ławnicy stali:

(—) *Artur Szulc* (—) *Bolesław Szczechowski*
(—) *Antoni Szprywa* (—) *Karol Dondalski*

Ławnicy niestali:

(—) *inż. Wiktor Jakobs* (—) *Marian Musiał*

157.

OBWIESZCZENIE MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 7 września 1938 r.

o wniosku w sprawie nadania mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich zakładów piekarskich na obszarze miasta Puław układowi zbiorowemu pracy z dnia 19 lipca 1938 r.

Ministerstwo Opieki Społecznej obwieszcza, że C. K. Z. Z. Związek Robotników Przemysłu Spożywczego w Polsce, Oddział w Puławach, zgłosił do Ministerstwa Opieki Społecznej w myśl art. 21 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) oraz rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316) wniosek o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich zakładów piekarskich na obszarze miasta Puław układowi zbiorowemu pracy, zawartemu w Puławach w dniu 19 lipca 1938 r.:

a) po stronie pracodawców przez następujących przedsiębiorców piekarskich: L. Bronsztajna, M. Köhlera,

A. Wilczyńską, Sal. Rozenzona, Sz. Melmana, M. Herszenkrafta i F. Bursiaka,

b) po stronie pracowniczej przez C. K. Z. Z. Związek Robotników Przemysłu Spożywczego w Polsce, Oddział w Puławach.

Tekst układu zbiorowego pracy podany jest poniżej.

Sprzeciwy w sprawie nadania powyższemu układowi mocy powszechnie obowiązującej wnosić należy do Ministra Opieki Społecznej za pośrednictwem Inspektora Pracy V Okręgu (Lublin, ul. Krakowskie Przedmieście Nr 56) w ciągu dni 14.

Termin 14-dniowy biegnie od daty ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

(—) *M. Klott*

Główny Inspektor Pracy
i Dyrektor Departamentu

1 zał.

Zał. do obw. M. O. S. z dn. 7.IX. 1938 r.

UKŁAD ZBIOROWY PRACY.

W dniu 19 lipca 1938 r. przedsiębiorcy piekarniani m. Puław, a mianowicie: L. Bronsztajn, M. Köhler, A. Wilczyńska, Sal. Rozenzon, Sz. Melman, M. Herszenkraft i F. Bursiak oraz C. K. Z. Z. Związek Robotników Przemysłu Spożywczego w Polsce — Oddział w Puławach zawierają układ zbiorowy pracy następującej treści:

§ 1.

Niniejszy układ zbiorowy pracy obowiązuje w zawodzie piekarskim na obszarze m. Puław w. wymienionych właścicieli piekarń i zatrudnionych w tych piekarniach pracowników.

§ 2.

Czeladnicy samodzielni, wykwalifikowani, otrzymują wynagrodzenie tygodniowo, wynoszące 36 zł w gotówce oraz 1 kg chleba białego i $1/2$ kg bułek za każdy przepracowany dzień.

§ 3.

Pracodawcy opłacają pełne składki ubezpieczeniowe za zatrudnionych w ich przedsiębiorstwach pracowników.

§ 4.

Pracodawcy obowiązani są wydać pracownikom fartuchy i czapki oraz ręczniki w stanie czystym i higienicznym.

§ 5.

Pracodawcy zobowiązują się przyjmować do pracy bezrobotnych pracowników z terenu m. Puław.

§ 6.

W sprawie przyjmowania i zwalniania z pracy robotników, będących członkami Związku, jako kontrahenta niniejszego układu zbiorowego, pracodawcy będą zawiadamiali Zarząd Związku.

§ 7.

Pracownicy należący do Związku, a zatrudnieni w piekarniach, których właściciele są uczestnikami niniejszego układu, obowiązani są jeden dzień w tygodniu oddać bezrobotnemu robotnikowi, będącemu członkiem Związku, przy czym będzie to miało miejsce za wiedzą i zgodą pracodawcy.

§ 8.

Pracownicy otrzymują po 6-ciu miesiącach nieprzerwanej pracy 4 dni urlopu, po roku 8 dni, zaś po 3-ch bez przerwy przepracowanych latach 15 dni urlopu.

§ 9.

Wszelkie zatargi, wynikłe na tle niedotrzymywania warunków niniejszego układu, regulowane będą przez Komisję Polubowną, składającą się z 2-ch pracodawców i 2-ch pracowników.

§ 10.

Pracodawcy i pracownicy obowiązani są do ścisłego przestrzegania 8-mio godzinnego dnia pracy.

§ 11.

Wynagrodzenie za pracę wypłacane będzie w sobotę.

§ 12.

Po zlikwidowaniu akcji strajkowej pracownicy poprzednio zatrudnieni w zakładach, podlegających niniejszemu układowi zbiorowemu, powrócą na dawne swoje miejsca.

§ 13.

Za czas strajku pracodawcy obowiązani są zapłacić robotnikom wg stawek ustalonych w § 2 niniejszego układu.

§ 14.

Niniejszy układ zbiorowy pracy obowiązuje od dnia 22 maja 1938 r. przez okres roczny, przy czym może być zapowiedziane jego wygaśnięcie przez jedną ze stron na 3 miesiące naprzód przed terminem wygaśnięcia. Niezapowiedzenie wygaśnięcia układu w powyższym okresie automatycznie przedłuża układ na rok następny.

§ 15.

Strony powierzają obowiązek zgłoszenia niniejszego układu do rejestru układów zbiorowych Związkowi Zawodowemu Robotników Przemysłu Spożywczego, Oddział w Puławach.

Puławy, dnia 19 lipca 1938 r.

Pracodawcy:

za L. Bronsztajna
(—) *I. Bronsztajn*
(—) *M. Köhler* (—) *A. Wilczyńska* (—) *Sal. Rozenzon*
(—) *M. Herszenkraft* (—) *Sz. Melman* (—) *F. Bursiak*

Pracownicy:

Związek Rob. Przem. Spożywcz. w Polsce, Oddział w Puławach:
(—) *Jan Podsiadły* (—) *Józef Bielawski*

158.

OBWIESZCZENIE MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 5 września 1938 r.

o wniosku w sprawie nadania mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich warsztatów ślusarskich oraz warsztatów rzemiosła ślusarstwa budowlanego na obszarze miasta Lwowa układowi zbiorowemu pracy z dnia 10 stycznia 1938 r.

Ministerstwo Opieki Społecznej obwieszcza, że Cech Mistrzów Ślusarskich i Zawodów Pokrewnych w Lwowie oraz Związek Robotników Przemysłu Metalowego w Polsce — Oddział 27 Lwów zgłosiły do Ministerstwa Opieki Społecznej w myśl art. 21 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) oraz rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316) wniosek o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich warsztatów ślusarskich oraz warsztatów rzemiosła ślusarstwa budowlanego na obszarze miasta Lwowa układowi zbiorowemu pracy, zawartemu we Lwowie w dniu 10 stycznia 1938 r.:

a) po stronie pracodawców przez Cech Mistrzów Ślusarskich i Zawodów Pokrewnych we Lwowie,

b) po stronie pracowniczej przez Związek Robotników Przemysłu Metalowego w Polsce — Oddział 27 Lwów.

Tekst układu zbiorowego pracy podany jest poniżej.

Sprzeciwy w sprawie nadania powyższemu układowi mocy powszechnie obowiązującej wnosić należy do Ministra Opieki Społecznej za pośrednictwem Inspektora Pracy VIII Okręgu (Lwów, Plac Smolki Nr 3) w ciągu dni 14.

Termin 14-dniowy biegnie od daty ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

(—) *M. Klott*

Główny Inspektor Pracy
Dyrektor Departamentu

1 zał.

Zał. do obw. M. O. S. z dn. 5.IX. 1938 r.

UKŁAD ZBIOROWY PRACY.

Pomiędzy Cechem Mistrzów Ślusarskich i Zawodów Pokrewnych we Lwowie — z jednej strony, a Związkiem Robotników Przemysłu Metalowego w Polsce, Oddział 27, we Lwowie — z drugiej strony zawarty został następujący układ zbiorowy pracy:

§ 1.

Układ niniejszy obowiązuje warsztaty ślusarskie oraz warsztaty rzemiosła ślusarstwa budowlanego na obszarze miasta Lwowa.

§ 2.

Cech Mistrzów Ślusarskich i Zawodów Pokrewnych we Lwowie uznaje Związek Robotników Przemysłu Metalowego w Polsce, Oddział 27, we Lwowie, za przedstawicieli robotników ślusarskich zatrudnionych w poszczególnych warsztatach na obszarze miasta Lwowa.

§ 3.

Jako czas pracy przyjmuje się 48 godzin tygodniowo, czyli po 8 godzin dziennie.

Godziny nadliczbowe opłacane będą, w myśl obowiązującej ustawy, o 25% i 50% wyżej, niż normalne godziny pracy.

Robotnicy otrzymują urlopy wypoczynkowe w myśl postanowień odnośnej ustawy z tym zastrzeżeniem, że przy urlopach

8-mio dniowych będzie 7 dni płatnych
15-to „ „ 13 „ „

§ 4.

Robotnicy winni być ubezpieczeni w Ubezpieczalni Społecznej, jak tego wymaga odnośna ustawa.

§ 5.

Pracodawcy przyjmują do wiadomości istnienie Biura Pośrednictwa Pracy przy Związku Robotników Przemysłu Meta-

lowego w Polsce, Oddział 27, we Lwowie, gdzie mogą pokrywać swe zapotrzebowania na kwalifikowanych robotników ślusarskich, jednakże bez przymusu korzystania z tego Biura.

§ 6.

Ustala się następujące stawki płac dla czeladników ślusarskich, posiadających dyplomy czeladnicze:

IV kategoria — jako najniższa stawka płacy — 40 groszy (czterdzieści groszy) za normalną godzinę pracy dla wyzwoleńców z dyplomem czeladniczym do roku od dnia otrzymania dyplomu czeladniczego, jednakże z zastrzeżeniem, że takowi przez przeciąg jednego roku będą rzeczywiście pracowali w swoim zawodzie.

III kategoria — 50 groszy (pięćdziesiąt groszy) za normalną godzinę pracy po roku od daty dyplomu czeladniczego do 3-ch lat pracy.

II kategoria — 70 groszy (siedemdziesiąt groszy) za normalną godzinę pracy dla samodzielnie pracujących czeladników.

I kategoria — 90 groszy (dziewięćdziesiąt groszy) za normalną godzinę pracy dla najwyżej kwalifikowanych i samodzielnie pracujących czeladników.

Przydział kategorii płacy przypada wyłącznie pracodawcom, co następuje po sześciu dniach jako po czasie próby. Gdyby po 6-ciu dniach próby czeladnik nie przyjął przydzielonej mu przez pracodawcę kategorii płacy, przysługuje pracodawcy prawo wydalenia robotnika bez 14-to dniowego wypowiedzenia.

Robotnicy, którzy mają już obecnie wyższe stawki płac, pozostają nadal przy takowych bez zmiany.

Odnośnie do robót budowlanych z zakresu okuć (tzw. steimeslarskich) obowiązują płace akordowe, a to:

za okucie 1-go skrzydła okna — 70 groszy (siedemdziesiąt groszy),

za okucie 1-ch drzwi jednoskrzydłowych — 1.80 zł (jeden złoty osiemdziesiąt groszy),

za okucie 1-ch drzwi dwuskrzydłowych — 3.— zł (trzy złote),

za okucie 1-ej bramy wchodowej jednoskrzydłowej dębowej — 7.— zł (siedem złotych),

za okucie 1-ej bramy wchodowej dwuskrzydłowej dębowej — 10.— zł (dziesięć złotych),

Zastrzeżenie: Wynagrodzenie za okucie bramy wjazdowej ustala się w drodze każdorazowej umowy.

za okucie 1-ch drzwi wahadłowych jednoskrzydłowych — 4.— zł (cztery złote),

za okucie 1-ch drzwi wahadłowych dwuskrzydłowych — 8.— zł (osiem złotych).

§ 7.

Z powodu akcji cennikowej żaden z obecnie zajętych czeladników nie może być pociągnięty do jakiejkolwiek odpowiedzialności.

§ 8.

Układ niniejszy obowiązuje od dnia 1 lutego 1938 r. na jeden rok na obszarze miasta Lwowa. Zapowiedzenie wygaśnięcia niniejszego układu przysługuje każdej ze stron na jeden miesiąc przed powyższym terminem. Jeżeli żadna ze stron układu nie zapowie jego wygaśnięcia, tym samym jego moc obowiązująca przedłuża się na rok następny.

Lwów, dnia 10 stycznia 1938 r.

Cech Mistrzów Ślusarskich i Zawodów Pokrewnych we Lwowie:

(—) *Z. Stankiewicz* (—) *G. Pammer*

Związek Robotników Przemysłu Metalowego w Polsce Oddział 27 we Lwowie:

(—) *M. Krupa* (—) *M. Pieniaga*
(—) *W. Szpetecki* (—) *J. Kusznir*

Rejestruję. Dnia 24 stycznia 1938 r.
Nr rej. 24.

Inspektor Pracy VIII Okręgu:

(—) *inż. S. Zwoliński*

159.

ORZECZENIE

Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej z dnia 14 czerwca 1938 r., ustalające warunki pracy i płacy dozorców domowych na obszarze miasta Krakowa na rok służbowy 1938/39.

Na podstawie ustawy z dnia 16 maja 1922 r. w przedmiocie powołania Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy właścicielami nieruchomości miejskich a dozorcami domowymi (Dz. U. R. P. Nr 39, poz. 324) oraz art. 113 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976), Nadzwyczajna Komisja Rozjemcza, powołana decyzją Inspektora Pracy VII Okręgu w Krakowie z dnia 25 kwietnia 1938 r. Nr 13D/13-8 w składzie:

inż. Wacław Królikiewicz, Inspektor Pracy 38 Obwodu w Krakowie, jako przewodniczący i przedstawiciel Ministerstwa Opieki Społecznej oraz

dr Adam Kościuszko, Sędzia Sądu Okręgowego w Krakowie, jako przedstawiciel Ministerstwa Sprawiedliwości i

Franciszek Królikowski, Wicestarosta Starostwa Grodzkiego w Krakowie, jako przedstawiciel Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,

na posiedzeniu w Krakowie w dniu 14 czerwca 1938 r. w sprawie ustalenia warunków pracy i płacy dozorców domowych miasta Krakowa, po rozważeniu opinii przedstawicieli organizacyj właścicieli nieruchomości miejskich i związków zawodowych dozorców domowych

orzekła:

§ 1.

Orzeczenie niniejsze dotyczy z jednej strony właścicieli wszystkich nieruchomości miejskich miasta Krakowa, którzy utrzymują dozorców domowych, a z drugiej strony wszystkich dozorców domowych miasta Krakowa, zatrudnionych przez tych właścicieli.

§ 2.

Za dozorcę domowego uważa się osobę pełnoletnią, z którą właściciel nieruchomości zawarł umowę o pracę, poruczając jej wykonywanie obowiązków dozorcy domowego wyszczególnionych w §§ 11 — 14 niniejszego orzeczenia.

§ 3.

Wszelkie czynności dozorcy, wynikające z jego obowiązków, może wykonywać dozorca osobiście lub przez zdolnych do wykonywania tych czynności członków swej rodziny.

Jeżeli z powodu choroby ani dozorca domowy, ani nikt z członków jego rodziny przejściowo nie może wykonywać obowiązków dozorcy domowego i gdy właściciel nieruchomości wyraził na to swą zgodę, dozorca domowy ma prawo pełnić swe obowiązki przez zdolnego do ich wykonywania zastępcę, najętego przez siebie spośród innych osób.

§ 4.

Orzeczenie niniejsze stanowi w myśl ustawy z dnia 16 maja 1922 r. w przedmiocie powołania Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy właścicielami nieruchomości miejskich a dozorcami domowymi podstawę przy zawieraniu umów indywidualnych.

Umowy indywidualne, mniej korzystne dla pracowników, niż ustalone w niniejszym orzeczeniu, ulegają w myśl art. 3 powyższej ustawy zastąpieniu przez warunki, ustalone w niniejszym orzeczeniu.

§ 5.

Czas służby dozorcy domowego liczy się z dniem przystąpienia jego do pracy.

§ 6.

Indywidualne umowy o pracę pomiędzy właścicielem nieruchomości a dozorcą domowym mogą być zawarte na okres czasu nie krótszy niż do dnia 31 marca 1939 r.

Rozwiązanie umowy o pracę pomiędzy właścicielem nieruchomości a dozorcą domowym może nastąpić po uprzednim 3 miesięcznym wypowiedzeniu, dokonanym najpóźniej w dniu

31 grudnia 1938 r. Niewypowiedzenie umowy o pracę przez żadną ze stron w powyższym terminie i nierozwiązanie umowy o pracę z dniem 31 marca 1939 r. oznacza zawarcie indywidualnej umowy o pracę na rok następny na warunkach dotychczasowych.

§ 7.

Wypowiedzenie umowy o pracę ze strony właściciela nieruchomości jest nieważne, o ile pomimo upomnienia ze strony dozorcy domowego zalega on z zapłatą należnego mu wynagrodzenia, a dozorca wykaże zaległe należytości książeczką obrachunkową lub o ile nie wydał on dozorcy domowemu przy rozwiązaniu umowy należnego mu świadectwa pracy.

§ 8.

Umowa o pracę może być niezwłocznie przed upływem terminu przewidzianego w § 6 rozwiązana przez właściciela nieruchomości w wypadkach, wskazanych w art. 14, 15, 16 i 18 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 324).

§ 9.

Umowa o pracę może być niezwłocznie przed upływem terminu przewidzianego w § 6 rozwiązana przez dozorcę domowego w wypadkach, wskazanych w art. 15, 16 i 17 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o umowie o pracę robotników.

§ 10.

W razie sporu o istnienie ważnych powodów lub winy przeciwnej strony rozstrzyga Sąd Pracy.

§ 11.

Dozorca domowy jest obowiązany dbać starannie o powierzony jego opiece dom i panujący w nim porządek. W tym celu powinien niezwłocznie donosić właścicielowi nieruchomości lub jego zastępcy o wszystkim, co zagraża lub może zagrażać całości domu lub też życiu albo zdrowiu lokatorów.

Dozorca domowy powinien pilnować przestrzegania regulaminu i przepisów meldunkowych.

§ 12.

Dozorca domowy jest obowiązany czuwać nad bezpieczeństwem powierzonego jego opiece domu i jego lokatorów i wzywać w razie potrzeby pomocy organów bezpieczeństwa.

§ 13.

Dozorca domowy jest obowiązany utrzymywać w czystości wszystkie dostępne dla ogółu części domu, a więc wjazdy, bramy, sienie, klatki schodowe, korytarze strychów i piwnic, wychodki dostępne dla publiczności, podwórza itd.; obowiązany jest również utrzymywać w czystości chodnik i odpowiednią część ulicy przed domem, gdzie niema chodnika i usuwać z nich śnieg i błoto oraz w razie potrzeby posypywać piaskiem chodnik względnie odpowiednią część ulicy. Obowiązek dostarczania odpowiedniej ilości piasku ciąży na właścicielu nieruchomości.

Dozorca domowy powinien czuwać nad należytym oświetleniem tych części domu, które w myśl przepisu regulaminu mają być oświetlone. Powinien również dbać o całość urządzeń wodociągowych, gazowych, elektrycznych i dzwonków od bramy oraz innych urządzeń publicznych, znajdujących się w domu, i w ogóle ściśle przestrzegać przepisów o porządku i czystości, wydanych przez władze administracyjne.

W domach, w których mieszczą się restauracje, kawiarnie, kina i domy modlitwy i w których dozorca zobowiązany jest utrzymywać w porządku i czystości ustępy przeznaczone do użytku publicznego, należy mu się osobne wynagrodzenie płatne przez właściciela nieruchomości w wysokości ustalonej w § 18 niniejszego orzeczenia.

Do obowiązków dozorcy nie należy utrzymywanie porządków w ustępach będących we wspólnym użyciu lokatorów.

Dozorca domowy jest obowiązany utrzymywać swe mieszkanie w porządku i czystości.

§ 14.

Obowiązkiem dozorcy domowego jest otwieranie bramy w porze jej zamknięcia, przy czym ma prawo pobierać za każdorazowe otwarcie bramy przed północą 20 groszy, a po północy 30 groszy.

Jeżeli dozorca spostrzeże, że ktokolwiek bez wiedzy i woli właściciela nieruchomości lub jego zastępcy posiada

klucz od bramy, winien o tym natychmiast zawiadomić właściciela nieruchomości lub jego zastępcę.

§ 15.

Dozorca domowy ani jego rodzina nie są obowiązani do wykonywania żadnych osobistych posług i robót na rzecz właściciela nieruchomości lub jego zastępcy, ani też do wylewania wody z piwnicy, do wynoszenia miału węglowego z piwnicy, jak również do czyszczenia domu i podwórza po przeprowadzonym remoncie mieszkania lub po wykonaniu nadbudówek, z wyłączeniem drobnych adaptacyj jak np. przeprowadzenie instalacji elektrycznej; czynności takie winny być wynagradzane dodatkowo.

§ 16.

Wszelkich narzędzi do pracy, niezbędnych do wykonywania obowiązków dozorcy domowego, dostarcza bezpłatnie właściciel nieruchomości. Dozorca obowiązany jest dbać o ich całość i normalne zużycie i utrzymywać je w porządku; w razie opuszczenia służby powinien zwrócić je w porządku właścicielowi nieruchomości lub jego zastępcy.

§ 17.

Dozorca domowy otrzymuje od właściciela nieruchomości:

1) wynagrodzenie pieniężne w wysokości, określonej w § 18 niniejszego orzeczenia;
2) bezpłatne mieszkanie służbowe do wyłącznego użytku swego i swojej rodziny w stanie używalności i odpowiadające wymaganiom sanitarnym, z piwnicą i używalnością strychu do suszenia bielizny; w nowopowstających domach mieszkanie dozorcy domowego powinno posiadać nie mniej niż 20 m^2 powierzchni i być położone w pobliżu bramy;
3) bezpłatne oświetlenie mieszkania — także w porze dziennej w razie braku dostatecznego światła dziennego — w domach zaś nie posiadających światła elektrycznego lub gazowego — pół litra nafty dziennie.

   Podatek wodociągowy opłaca za dozorcę właściciel nieruchomości.

§ 18.

Wynagrodzenie pieniężne dozorcy domowego jest płatne miesięcznie z dołu.

Określa się ono w zależności od ilości izb w domu, do których zalicza się izby mieszkalne, kuchnie oraz pomieszczenia handlowe i przemysłowe z wyłączeniem mieszkania służbowego dozorcy domowego.

Wysokość miesięcznego wynagrodzenia pieniężnego ustala się w sposób następujący:

1) po zł 0.90 od jednej izby — w domach podlegających ustawie o ochronie lokatorów o małej dochodowości i nie wymagających specjalnie wzmożonej pracy ze strony dozorcy domowego;

2) po zł 1.10 w domach, podlegających ustawie o ochronie lokatorów, nie posiadających kanalizacji lub posiadających obszerne podwórza i dużą przestrzeń chodnika względnie odpowiadającej mu części ulicy do sprzątania;

3) po zł 1.25 — w domach nie podlegających ochronie lokatorów lub też podlegających ochronie lokatorów a mieszczących banki, hotele, pensjonaty, teatry, kinematografy, duże lub liczne sklepy, warsztaty rzemieślnicze, zatrudniające ponad 5 robotników, garaże przemysłowe, stajnie, krowiarnie, szkoły, domy modlitwy i inne tp. lokale, które bądź zapewniają właścicielowi nieruchomości większy dochód, bądź też powodują potrzebę wzmożonej pracy ze strony dozorcy domowego.

W domach z centralnym ogrzewaniem dozorca domowy otrzymuje dodatek za palenie w piecu centralnego ogrzewania w wysokości 25 groszy miesięcznie od ubikacji ogrzewanej w miesiącach, w których ogrzewanie centralne jest czynne.

Za czyszczenie i utrzymywanie w porządku ustępów wymienionych w § 13 niniejszego orzeczenia należy się dozorcy domowemu wynagrodzenie w wysokości 5 zł miesięcznie.

§ 19.

Sporne wypadki ustalenia wysokości wynagrodzenia rozstrzyga Sąd Pracy.

§ 20.

Minimum płacy dozorcy domowego ustala się na zł 10.— miesięcznie; ma ono zastosowanie, o ile z obliczenia na podstawie § 18 wynika niższa kwota.

§ 21.

Od każdego klucza od bramy, wydanego przez właściciela nieruchomości lub jego zastępcę lokatorowi, należy się dozorcy domowemu dodatek po 4 zł miesięcznie, wypłacany przez właściciela nieruchomości.

§ 22.

W razie śmierci dozorcy domowego z pozostawieniem zdolnych do wykonywania jego obowiązków członków rodziny, którzy dotąd żyli z nim we wspólnym gospodarstwie, o ile ci ostatni oświadczą gotowość spełniania tych obowiązków, właściciel nieruchomości jest obowiązany zatrzymać ich w pracy przez okres 3-ch miesięcy, licząc od dnia 1-go następnego miesiąca od daty zgonu.

§ 23.

Niezależnie od uprawnień wynikających z postanowienia § 22, w razie śmierci dozorcy, który przepracował u danego pracodawcy przynajmniej 10 lat, rodzina zmarłego mająca ustawowe prawo do utrzymywania i przez niego utrzymywana, winna otrzymać od właściciela nieruchomości odprawę w wysokości 2-u miesięcznego wynagrodzenia i jeżeli stosunek pracy trwał przynajmniej 20 lat, odprawę stanowić będzie 4-ro miesięczne ostatnio pobierane wynagrodzenie.

§ 24.

Pracodawca może przy zawieraniu umowy o pracę zażądać od dozorcy złożenia kaucji jedynie na zabezpieczenie rzeczywistych szkód i strat, mogących wyniknąć z winy dozorcy przy pełnieniu obowiązków.

Szkody i straty może pracodawca pokryć z kaucji tylko na podstawie pisemnej zgody dozorcy lub na mocy orzeczenia sądowego.

Kaucja złożona przez dozorcę winna być stosownie do przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 18 maja 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 46, poz. 409) zdeponowana, a kwit kaucyjny złożony właścicielowi domu.

Umowy, na mocy których dozorca celem uzyskania posady dozorcy lub utrzymania nadal stosunku pracy pożycza lub daje na przechowanie jakiekolwiek wartości pracodawcy lub osobie działającej z nim w porozumieniu, są nieważne, a pracodawca podlega rygorom z art. 7 powołanego rozporządzenia.

§ 25.

Dozorcy domowemu przysługuje po rocznym okresie trwania stosunku pracy prawo do tygodniowego płatnego urlopu wypoczynkowego.

§ 26.

Właściciel nieruchomości jest obowiązany najpóźniej po upływie 14-tu dni od chwili zawarcia umowy wydać dozorcy domowemu bezpłatnie książeczkę obrachunkową, do której właściciel nieruchomości lub jego zastępca jest obowiązany wpisać: datę przystąpienia do pracy, warunki pracy i płacy oraz datę i treść wypowiedzenia umowy o pracę.

Książeczka obrachunkowa stanowi dowód rozrachunku między właścicielem nieruchomości a dozorcą domowym i powinna zawierać wyszczególnienie uskutecznionej każdorazowo wypłaty wynagrodzenia i dokonywanych potrąceń wraz z pokwitowaniem odbierającego.

W razie zgubienia książeczki obrachunkowej przez dozorcę w czasie trwania umowy o pracę, dozorca otrzymuje od właściciela nieruchomości nową książeczkę za potrąceniem wartości nominalnej książeczki.

§ 27.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje na okres od dnia 1 czerwca 1938 r. do dnia 31 marca 1939 r. z tym, że o ile żadna ze stron nie zgłosi sprzeciwu przeciwko dalszemu stosowaniu zasad tego orzeczenia na miesiąc przed upływem powyższego terminu, obowiązuje ono nadal do dnia 31 marca 1940 r. z tym samym

warunkiem przedłużenia na rok następny ze zmianami odnośnych dat w § 6.

Przewodniczący:

(—) *Wacław Królikiewicz*
Przedstawiciel Ministerstwa Opieki Społecznej

Członkowie:

(—) *dr Adam Kościuszko*
Przedstawiciel Ministerstwa Sprawiedliwości

(—) *Królikowski*
Przedstawiciel Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

160.

UMOWA

ustalająca warunki pracy i płacy dla dojarek, dziennych robotników rolnych i robotników sezonowych na obszarze powiatu sanockiego na rok służbowy 1938/39.

Zasady ogólne.

§ 1.

Umowa niniejsza obowiązuje z jednej strony wszystkich pracodawców rolnych, a z drugiej zatrudnione przez nich dojarki i robotników dziennych oraz robotników sezonowych.

§ 2.

Za dojarki uważa się kobiety i dziewczęta, których obowiązkiem jest dojenie krów i mycie stajennego naczynia mleczarskiego. Dojarka nie jest obowiązana doić więcej aniżeli 10 krów.

§ 3.

Za stałych dziennych robotników rolnych uważa się tych robotników, którzy zawierają z pracodawcą indywidualne umowy, godząc się do stałego uczęszczania do pracy na wa-

runkach w niniejszej umowie ustalonych i których ilość dni pracy wynosi nie mniej niż 200 dni w ciągu roku przy jednoczesnym oznaczeniu ilości dni pracy w okresie letnim i zimowym.

§ 4.

Za robotników sezonowych uważa się tych robotników, którzy kontraktowo obowiązują się do stałej pracy w sezonie, od dnia zakontraktowania ich aż do ukończenia wszystkich robót rolnych.

O ile okres, na który umowa ma obowiązywać, nie był z góry ustalony, obowiązuje obustronne 14-dniowe wypowiedzenie.

§ 5.

Umowa niniejsza stanowi w myśl ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr 90, poz. 706) podstawę przy zawieraniu umów indywidualnych. Indywidualne umowy o pracę, zawierające warunki dla pracowników mniej korzystne niż warunki niniejszej umowy, ulegają z mocy wymienionej ustawy zastąpieniu przez warunki określone niniejszą umową. Wszelkie indywidualne umowy, zawierające korzystniejsze dla pracownika warunki, niż je przewiduje niniejsza umowa, obowiązują na czas ich zawarcia.

Umowa niniejsza nie uprawnia do obniżenia istniejących warunków wynagrodzenia. Pracodawca nie może samowolnie zamieniać ustalonych niniejszą umową świadczeń na inne. Zamiana świadczeń na inne równowartościowe dopuszczalna jest tylko za obopólną ugodą, zawartą pisemnie lub wobec dwóch świadków. O ile porozumienie nie nastąpi, może pracodawca żądać ustalenia przez Komisję Rozjemczą warunków zamiany pewnych świadczeń na inne.

Zamiana świadczeń dokonana bez zgody pracownika względnie bez orzeczenia Komisji Rozjemczej jest nieważna.

§ 6.

Umowa niniejsza obowiązuje na rok.

Rok służbowy rozpoczyna się 1 kwietnia 1938 r. a kończy się 31 marca 1939 r.

§ 7.

Pracodawców oraz ich zastępców obowiązuje grzeczne traktowanie robotników i ścisłe przestrzeganie umowy, a zwłaszcza regularne wypłacanie świadczeń i płac przewidzianych umową.

Pracowników obowiązuje grzeczność wobec pracodawców i ich zastępców, ścisłe przestrzeganie zawartych umów oraz pilne i sumienne spełnianie obowiązków, dążność do jak największej wydajności pracy i stosowanie się do wszystkich zarządzeń pracodawcy lub jego zastępcy odnoszących się do wykonywania obowiązków służbowych oraz przestrzeganie wszystkich przepisów porządkowych, zatwierdzonych przez Inspektorat Pracy, jako też dbałe i staranne obchodzenie się z powierzonym sobie martwym i żywym inwentarzem. Pracownicy obowiązani są przy każdej sposobności zapobiegać wszelkiemu naruszeniu własności pracodawcy przez współpracowników lub osoby trzecie.

§ 8.

Rozwiązanie stosunku służbowego w ciągu okresu, na jaki został zawarty, może nastąpić na zasadzie orzeczenia Komisji Rozjemczej lub wyroków sądów państwowych, działających według obowiązującego prawodawstwa i według kompetencji.

Zatargi, wynikłe na tle umowy o pracę pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi, regulują Komisje Rozjemcze bądź sądy państwowe według kompetencji. Skargi do Komisji Rozjemczych wnosi się do Inspektoratu Pracy w 2-ch równobrzmiących egzemplarzach, z których jeden ma być doręczony pozwanemu wraz z wezwaniem do jawienia się przed Komisją Rozjemczą.

Do czasu uzyskania właściwego orzeczenia lub wyroku nie wolno:

1) pracodawcy wstrzymywać świadczeń,

2) pracownikowi przerywać pracy.

W wypadkach ciężkiego przewinienia może pracodawca zawiesić pracownika w pracy i wstrzymać przed orzeczeniem lub wyrokiem wszystkie świadczenia, w razie jednak wygrania sporu przez robotnika pracodawca winien wydać zaległe świadczenia wraz z dodatkiem miesięcznym 1% w zbożu i 2% w gotówce.

Koszty świadków powołanych przez Komisję Rozjemczą oraz ich stratę czasu i stratę czasu pracownika ponosi ta strona, która spór przegrała. O wysokości tych kosztów orzeka Komisja Rozjemcza, względnie sądy państwowe.

§ 9.

Dojarki otrzymują po 1.15 zł miesięcznie za dojenie jednej krowy.

Prócz powyższego wynagrodzenia otrzymują dojarki bezpłatnie fartuch do dojenia lub 4 zł rocznie na kupno tegoż. Fartuch ten zostaje własnością pracodawcy. W razie zgubienia lub zniszczenia fartucha poza pracą przy dojeniu, pracodawca ma prawo odkupić fartuch na koszt dojarki.

§ 10.

Rozkład godzin pracy dla stale i niestale zatrudnionych robotników dziennych oraz dla miejscowych i zamiejscowych sezonowych robotników dziennych ustala się podług poniższej tabeli.

Przyjmuje się czas środkowo-europejski (kolejowy) z tym, że początek pracy z rana i po południu uważa się za wyjście z podwórza, a za koniec zejście z pola. Początek i koniec pracy zaznacza się sygnałem. O ile pole odległe jest więcej niż dwa kilometry od podwórza, należy robotnika zwolnić z pracy o 10 minut wcześniej w stosunku do każdego kilometra powyżej 2-ch. W razie pilnej potrzeby poniższy podział pracy może być zmieniony, jednakże tylko w ten sposób, by ogólna ilość godzin została ta sama.

Na żądanie pracodawcy w razie pilnej potrzeby, tj. w czasie zasiewu i zbioru ziemiopłodów, pracownicy są obowiązani do pracy po za niżej określonym czasem, lecz za osobnym wynagrodzeniem wynoszącym 30 gr za godzinę.

Pracownik obowiązany jest zgłaszać się do pracy punktualnie w czasie, ustanowionym przez pracodawcę, zgodnie z warunkami umowy. Za wszelkie nieusprawiedliwione opóźnienia przysługuje pracodawcy prawo potrącenia 20 gr za każdą rozpoczętą godzinę.

W dnie ulewne i wyjątkowej niepogody roboty w polu nie powinny być wykonywane.

TABELA.

Miesiąc		Praca do południa od godz. — do godz.	Przerwa na śniadanie godzin	Przerwa na obiad godzin	Praca po południu od godz. — do godz.	Przerwa na podwieczor. godzin
Styczeń		7.30—11.30	—	1½	1.00 — 3.30	—
Luty		7.00 - 11.30	—	1½	1.00 — 4.30	—
Marzec	1—10 11—20 21—31	6.30—11.30	—	1½	1.00 — 5.00 1.00 — 5.30 1.00 — 6.00	—
Kwiecień	1—10 11—20 21—30	6,00—11.30	½	1½	1.00 — 6.10 1.00 — 6.30 1.00 — 6.50	—
Maj	1—10 11—20 21—31	5.30—11.30	½	1½	1.00 — 7.00 1.00 — 7.20 1.00 — 7.30	½
Czerwiec	1—10 11—20 21—30	5.30—11.30	½	2	1.30 — 7.50 1.30 — 7.50 1.30 — 8.00	½
Lipiec	1—10 11—20 21—31	5.30—11.30	½	2	1.30 — 8.00 1.30 — 7.50 1.30 — 7.30	½
Sierpień	1—10 11—20 21—31	5.30—11.30	½	2	1.30 — 7.20 1.30 — 7.00 1.30 — 6.30	½
Wrzesień	1—10 11—20 21—30	5.30—11.30	½	1½	1.00 — 6.10 1.00 — 5.50 1.00 — 5.30	—
Październik	1—10 11—20 21—31	6.00—11.30	—	1½	1.00 — 5.20 1.00 — 4.50 1.00 — 4.20	—
Listopad		7.00—11.30	—	1½	1.00 — 4.20	—
Grudzień		7.00—11.30	—	1½	1.00 — 4.20	—

§ 11.

W celu ustalenia wynagrodzenia stałych dziennych i sezonowych robotników tworzy się trzy kategorie robotników, a to:

1) kobiety ponad 16 lat i mężczyźni od lat 17 do 20,

2) mężczyźni od lat 21 do 24,

3) mężczyźni ponad lat 24.

§ 12.

Minimalne ogólne wynagrodzenie dla stałych robotników dziennych za dzień pracy ustala się w złotych według poniższej tabeli:

	Okresy	Kategorie		
		I	II	III
I	Kwiecień Maj Czerwiec	zł 0.90	1.00	1.10
II	Lipiec Sierpień Wrzesień Październik	zł 1.20	1.30	1.50
III	Listopad Grudzień Styczeń Luty Marzec	zł 0.80	0.90	1.00

Zarobki stałych robotników dziennych będą wypłacane co tydzień z dołu, przy czym przez pierwsze 60 dni roboczych pracodawca ma prawo zatrzymać 1/3 część zarobku tytułem kaucji, którą wypłaca się z końcem okresu, na jaki została zawarta umowa, nie później jednak niż z końcem marca 1939 r.

§ 13.

Minimalne miesięczne wynagrodzenie sezonowych robotników miejscowych i zamiejscowych ustala się według poniższej tabeli:

Kategorie	Zł
I.	16.00
II.	20.00
III.	24.00

Wypłatę powyżej ustalonego wynagrodzenia robotników sezonowych uskutecznia się co miesiąc z dołu z tym, że jako kaucję zatrzymuje się przez okres 2 miesięcy 50% wypłaty gotówkowej; zatrzymaną sumę wypłaca się robotnikowi najpóźniej w ostatnim dniu okresu, na jaki sezonowy robotnik został zgodzony.

Ponad wyżej ustalone wynagrodzenie otrzymują robotnicy sezonowi deputat:

a) Miejscowi kwartalnie z dołu: 100 kg żyta, 30 kg pszenicy, 30 kg jęczmienia i 400 kg ziemniaków. Ziemniaki można wydać w jesieni po zbiorach.

b) Zamiejscowi tygodniowo z góry: 15 kg ziemniaków, 3½ l mleka niezbieranego, 3½ kg mąki żytniej, 1 kg mąki pszennej, 1 kg kaszy, 0,25 kg słoniny i 0,25 kg soli.

Za obopólnym porozumieniem może być dokonana zmiana ustalonych naturalii na inne.

Zboże wydane sezonowym robotnikom musi być dobre, zdrowe i dobrze oczyszczone.

Podział na kategorie — jak dla stałych dziennych robotników.

§ 14.

Sezonowym robotnikom zamiejscowym dostarcza pracodawca wspólne mieszkanie, oddzielnie dla mężczyzn a oddziel-

nie dla kobiet, wspólne ognisko do gotowania strawy i prania bielizny, bezpłatny opał i światło oraz inwentarz kuchenny, jak garnki do gotowania, miski do jedzenia, wiadra do wody, kubki do picia i siekierę do rąbania drzewa.

Na 25 robotników przypada jedna kucharka opłacana przez pracodawcę i jest ona wtedy zwolniona od innej pracy.

§ 15.

Koszty podróży do miejsca pracy ponosi pracodawca. Robotnicy sezonowi zamiejscowi, którzy przepracowali u jednego pracodawcy cały sezon, na który zawarli umowę o pracę, otrzymują także koszty podróży powrotnej.

§ 16.

Inni robotnicy dzienni, nie objęci §§ 3 i 4 niniejszej umowy, otrzymują wynagrodzenie za dzień pracy w okresach I-szym i II-gim wymienionych w § 12 za czas pracy unormowany w § 10 w wysokości nie niższej, niż odpowiednie kategorie stałych robotników dziennych.

Do robotników, nie stosujących się do czasu pracy przewidzianego w § 10, będą miały zastosowanie postanowienia § 10 ust. 4.

Sanok, dnia 20 kwietnia 1938 r.

Przewodniczący Komisji Polubownej:

(—) *inż. Grzegorz Wasyłyszyn*
Inspektor Pracy 43 Obwodu

Związek Ziemian Wschodnich Województw Małopolski Koło Sanockie:

(—) *Paweł Wiktor*
(—) *Stanisław Potocki*
(—) *Stanisław Słonecki*
(—) *Jerzy Myczkowski*

Związek Zawodowy Robotników Rolnych i Leśnych Z.Z.Z.:

(—) *Antoni Hałaszyński*

Związek Robotników Rolnych i Leśnych Z. Z. P.:

(—) *Leopold Zbigniewicz*

812

TŁOCZONO Z POLECENIA MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ.

ZAMÓWIENIA I WPŁATY NALEŻY KIEROWAĆ POD ADRESEM MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ, WARSZAWA UL. DŁUGA 38/40

Drukarnia Państwowa Nr 101149. 6.IX.1938. 800.

Prenumerata roczna 20 zł. **Cena niniejszego numeru 65 gr.**